

Sisällysluettelo

ESIPUHE 1.LAITOKSEEN	3
SISÄLLYSLUETTELO	8
LUKU I METODOLOGIAN PERUSTEET IHMISTIETEISSÄ	
JARI METSÄMUURONEN	
1. JOHDANTO JA PÄÄMÄÄRÄT	16
1.1 TIETEELLISEN TIEDON OMINAISPIIRTEITÄ.....	17
1.2 IHMISTIETEELLISEN TUTKIMUKSEN PIIRTEITÄ	18
1.3 TILASTOTIEDE IHMISTIETEIDEN APUNA.....	19
2. TUTKIMUKSEN AIHE.....	21
2.1 AIHEESEEN PEREHTYMINEN.....	21
2.2 TUTKIMUSONGELMAN TÄSMENTÄMINEN.....	22
2.3 AIEMPAAN TUTKIMUKSEEN TUTUSTUMINEN	23
3. KIRJALLISUUDEN ETSIMINEN.....	26
3.1 MIKÄ LÄHDE ON LUOTETTAVA?	27
3.2 KUINKA LÄHDETTÄ ON LUETTAVA?	30
3.3 SYSTEMOITU KIRJALLISUUSKATSAUS.....	31
3.4 KRIITTISYYS JA NÖYRYYS.....	33
4. KÄSITTEET	35
4.1 TEORiat, PARADIGMAT JA MALLIT.....	35
4.2 KÄSITTEET JA NIIDEN OPERATIONALISOINNIT	37
5.TUTKIMUSONGELMAT JA HYPOTEESIT	39
5.1 KYSYMYKSEN ASETTELU JA HYPOTEESIT.....	39
5.2 HYPOTEESIEN MERKITYS JA HYÖTY.....	42
6. TUTKIMUSASETELMA JA OTANTA	44
6.1 TUTKIMUSASETELMA.....	44
6.2 OTANTA	46
6.3 TUTKIMUSASETELMA JA VALIDITEETTI.....	49
7. MITTARI JA SEN LUOTETTAVUUS.....	50
7.1 ASTEIKKOTYYPIT JA MITTAAMINEN.....	51
7.2 MITTARIN LUOMINEN	56
7.3 MITTAUKSEN LUOTETTAVUUS.....	57
8. MENETELMÄN VALINTA JA TULOKSET.....	62
9. TULOSTEN TARKASTELU JA POHDINTA	66
9.1 MATEMATIIKKA JA TULKINNAT.....	66
9.2 TULOKSET JA TULKINNAT.....	67
9.3 SUOSITUKSET JA TULKINNAT.....	67
LÄHTEET LUKUUN I.....	71
LIITE 1. ESIMERKKI MITTARISTA	73
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN I.....	77

LUKU II LAADULLISEN TUTKIMUKSEN PERUSTEET
JARI METSÄMUURONEN

10. JOHDANTO LAADULLISEEN TUTKIMUKSEEN.....	81
11. LAADULLISEN TUTKIMUKSEN KÄSITTEITÄ.....	84
11.1 <i>TUTKIMUKSEN TEKEMISEN TAUSTA FILOSOFIAT.....</i>	<i>85</i>
11.2 <i>LAADULLINEN TUTKIMUS VS. MÄÄRÄLLINEN TUTKIMUS.....</i>	<i>88</i>
12. LAADULLISEN TUTKIMUKSEN TIEDONHANKINNAN	
STRATEGIOITA	91
12.1 <i>TAPAUSTUTKIMUS.....</i>	<i>91</i>
12.2 <i>FENOMENOLOGINEN TUTKIMUS.....</i>	<i>93</i>
12.3 <i>ETNOGRAFINEN TUTKIMUS.....</i>	<i>95</i>
12.4 <i>GROUNDED THEORY.....</i>	<i>98</i>
12.5 <i>TOIMINTATUTKIMUS.....</i>	<i>103</i>
12.6 <i>DISKURSSIANALYYSI JA NARRATOLOGIA.....</i>	<i>107</i>
12.7 <i>FENOMENOGRAFIA.....</i>	<i>109</i>
13. AINEISTON HANKINNAN METODIT	112
13.1 <i>HAASTATTELU</i>	<i>112</i>
13.2 <i>HAVAINNOINTI.....</i>	<i>117</i>
13.3 <i>KIRJALLISEEN MATERIAALIIN PEREHTYMINEN.....</i>	<i>119</i>
13.4 <i>LAADULLISEN TUTKIMUKSEN STRATEGIOIDEN JA METODIEN</i>	
<i>YHTEENSOVITTAMINEN.....</i>	<i>119</i>
14. LAADULLISEN AINEISTON ANALYYSI JA TULKINTA.....	122
14.1 <i>KENTTÄMUISTIHINPANOJEN ANALYSOINTI GRÖNFORSIN MUKAAN.....</i>	<i>123</i>
14.2 <i>SISÄLLÖNANALYYSI SYRJÄLÄISEN MUKAAN</i>	<i>125</i>
14.3 <i>ESIMERKKI SISÄLLÖN ANALYYSISTA: SOSIAALI- JA TERVYSALAN</i>	
<i>TULEVAISUUDEN OSAAMISTARPEET</i>	<i>126</i>
14.4 <i>KRIITTISIÄ NÄKÖKULMIA AINEISTON ANALYYSIIN</i>	<i>128</i>
14.5 <i>TIETOKONEAVUSTEINEN ANALYYSI.....</i>	<i>129</i>
15. LAADULLISEN AINEISTON RAPORTOINTI.....	132
16. LAADULLISEN JA MÄÄRÄLLISEN TUTKIMUSOTTEEN	
YHDISTÄMINEN	134
LOPUKSI.....	138
LIITE: KIRJAVERTAILU	138
LÄHTEET LUKUUN II	140
HENKILÖ-JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN II	145

LUKU III FENOMENOLOGIA LAADULLISEN TUTKIMUKSEN
LÄHTÖKOHTANA

JUHA VIRTANEN

FENOMENOLOGIAAN LIITTYVÄÄ SANASTOA.....	151
17. JOHDATUS FENOMENOLOGIAAN	152

17.1 FENOMENOLOGIAN FILOSOFISET JUURET.....	153
17.1.1 Husserl ja puhdas fenomenologia.....	154
17.1.2 Heideggerin fenomenologia ja käsitys totuudesta	156
17.2 FENOMENOLOGINEN ERITYISTIETE.....	157
17.3 EKSISTENTIAALISEN FENOMENOLOGIAN YDINSISÄLLÖT JA	
RAUHALAN LUOMA HOLISTINEN IHMISKÄSITYS.....	159
17.4 KOONTIA LUVUSSA KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA	162
18. FENOMENOLOGISEN TUTKIMUKSEN TEKEMISEN	
LÄHTÖKOHTIA	164
18.1 ONTOLOGINEN ERITTELY.....	164
18.2 TUTKIMUSKOHDE.....	165
18.3 IHMISKÄSITYS JA IHMISKUVAN MÄÄRITTELEMINEN.....	167
18.4 TUTKIJAPROFIILI.....	167
18.5 FENOMENOLOGINEN DESKRIPTIO JA REDUKTIO.....	169
19. FENOMENOLOGINEN METODI:	
TUTKIMUKSEN TEKEMISEN VAIHEET.....	170
19.1 AINEISTON HANKINTA.....	170
19.2 FENOMENOLOGISEN AINEISTON ANALYSOIMINEN	175
19.2.1 Amedeo Giorgin fenomenologinen metodi.....	175
19.2.1 Fenomenologinen erityistieteen metodi	181
19.2.2 Fenomenologinen metodin laajennos sovellettaessa	
vieraaseen kulttuuriin	195
20. FENOMENOLOGISEN TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDESTA. 198	
20.1 TUTKIJANÄKÖKULMAN KANNALTA TARKASTELTUNA	198
20.2 LAADULLISEN TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDESTA.....	200
20.3 KOKEMUKSELLISEN TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUSKRITEERIT.....	201
20.4 TULKINNAN JA YMMÄRTÄMISEN LUOTETTAVUUDESTA.....	204
LOPPUYHTEENVETO	208
LÄHTEET LUKUUN III.....	209
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN III.....	212

LUKU IV ETNOGRAFISEN TUTKIMUKSEN PERUSTEET

TAINA RANTANEN

21. JOHDANTO – MIKSI ETNOGRAFIAA?.....	216
22. PIENI KATSAUS ETNOGRAFIAN HISTORIAAN	217
23. ETNOGRAFISEN TUTKIMUKSEN TUNNUSPIIRTEITÄ	219
23.1 MIKÄ IHMEEN ETNOGRAFIA?.....	219
23.2 ETNOGRAFIA – KOKEMISTA, OPPIMISTA, TIHEÄÄ KUVAAMISTA	221
23.3 ETNOGRAFI – YKSINÄINEN SANKARI.....	224
23.4 ETNOGRAFIAN LAAJA SATEENVARJO.....	226
23.5 PAIKANTAMISEN JA REFLEKTION HAASTEET.....	229
23.6 ETNOGRAFIA KRITIIKIN KOHTEENA	233
23.7 ETNOGRAFISEN TUTKIMUKSEN TUKALUUS JA IHANUUS	234

24. OPPIMISEN ILOA ETSIMÄSSÄ – YHDEN ETNOGRAFISEN PROSESSIN KUVAUS	237
24.1 <i>TUTKIMUKSEN SUUNNITTELU JA LÄHTÖKOHDAT</i>	237
24.2 <i>VALMISTAUTUMINEN</i>	239
24.3 <i>VIIMEIN KENTÄLLÄ</i>	245
24.4 <i>AINEISTON KERÄÄMINEN – MITÄ ETNOGRAFIN TYÖKALUPAKISTA LÖYTYY?</i>	251
24.5 <i>AINEISTON ANALYYSI</i>	255
24.6 <i>KOKONAISUUDEN RAKENTAMINEN – ETNOGRAFI ASKARTELIJANA</i>	257
24.7 <i>ETNOGRAFISEN TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUSTARKASTELUT – KUINKA LUOTETTAVAA ON ETNOGRAFINEN TUTKIMUS?</i>	264
25. YHTEENVETOA – TIENVIITTOJA ETNOGRAFISEN TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMISEKSI	272
<i>SUUNNITTELUVAIHE</i>	272
<i>VALMISTELUVAIHE</i>	272
<i>KENTTÄJAKSO</i>	272
<i>ANALYYSIVAIHE</i>	273
<i>LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI</i>	273
LÄHTEET LUKUUN IV	274
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN IV	281
LUKU V DISKURSSIANALYYSIN PERUSTEET	
LIISA REMES	
JOHDANTO	288
26. DISKURSSIANALYYSI TUTKIMUSTRADITIONA	293
26.1 <i>TUTKIMUSTRADITION TARKASTELUN MAHDOLLISUUKSIA</i>	293
26.2 <i>SOSIAALINEN TODELLISUUS DISKURSIIVISENA TUTKIMUSKOHTENA</i> ...	296
26.3 <i>YHTEENVETO</i>	297
27. DISKURSSIN KÄSITTEEN POHDINTAA	298
27.1 <i>DISKURSSI-KÄSITTEET</i>	298
27.2 <i>DISKURSSI-SANAN MERKITYS ENGLANNIN KIELESSÄ</i>	298
27.3 <i>DISKURSSI-SANAN MERKITYS RANSKAN KIELESSÄ</i>	299
27.4 <i>DISKURSSI-SANAN MERKITYS SAKSAN KIELESSÄ</i>	301
27.5 <i>KOLME ERILAISTA DISKURSSI-KÄSITETTÄ</i>	302
27.6 <i>YHTEENVETO</i>	304
<i>SYVENTÄVÄ MATERIAALI: TIETOKÄSITYS</i>	305
28. DISKURSSIANALYYSIN ESITYSTAPA JA LÄHTÖKOHDAT	307
28.1 <i>DISKURSSIEISTA KIINNOSTUTAAN MODERNISAATION LOPPUNÄYTÖKSESSÄ</i>	307
28.2 <i>ESITTÄMISEN POSITIO JA TODELLISUUDEN LUONNE</i>	309
28.3 <i>DISKURSSIANALYYSIN KOLME LÄHTÖKOHTAA</i>	310
28.4 <i>YHTEENVETO</i>	313
<i>SYVENTÄVÄ MATERIAALI: TIETEENFILOSOFIAN KESKUSTELUT</i>	314
29. AINEISTON ANALYYSI KOLMESSA TRADITIOSSA	315
29.1. <i>DISKURSSI JA MERKITYSSISÄLLÖT</i>	315

29.2	<i>DISKURSSIANALYYSIN KIINNOSTUKSEN KOHTEET</i>	316
29.3	<i>ANALYYSITAVAT</i>	316
29.4	<i>TUTKIMUSKYSYMYKSET</i>	317
29.5	<i>YHTEENVETO</i>	322
	<i>SYVENTÄVÄ MATERIAALI: LANGUE JA PAROLE</i>	323
30.	DISKURSSIIN OSALLISTUMINEN	326
30.1	<i>DISKURSSIIN OSALLISTUMINEN (ETENKIN RATIONALISMI)</i>	326
30.2	<i>VÄITTEIDEN ESITTÄMINEN (ETENKIN EMPIRISMI JA PRAGMATISMI)</i>	330
30.3	<i>ITSENSÄ JA ASEMAN MÄÄRITTÄMINEN</i>	335
30.4	<i>RETORIIKKA</i>	337
30.5	<i>TUTKIJAN ASEMA JA VAIKUTUS</i>	339
	<i>SYVENTÄVÄ MATERIAALI: TIEDONINTRESSIT JA TOTUUSTEORiat</i>	341
31.	DISKURSSIANALYYSIN TOTEUTTAMINEN – KOLME NÄKÖKULMAA	343
31.1	<i>DISKURSSIANALYYSIN TUTKIMUSMENETELMÄT</i>	343
31.2	<i>TIETEEN DISKURSSI - ERI NÄKÖKULMIA</i>	345
31.3	<i>DISKURSSIANALYYSIT TIETEENTEORIOINA</i>	346
31.4	<i>EMPIRISTINEN DISKURSSIANALYYSI</i>	348
31.5	<i>RATIONALISTINEN DISKURSSIANALYYSI</i>	352
31.6	<i>PRAGMAATTINEN DISKURSSIANALYYSI</i>	354
31.7	<i>YHTEENVETO</i>	357
31.8	<i>TIIVISTETTYNÄ DISKURSSIANALYYSIN KÄYTÄNNÖN SOVELLUKSIA ERI</i> <i>TRADITIOISSA</i>	361
32.	DISKURSSIANALYTTISEN TUTKIMUKSEN ARVIOINTI	365
32.1	<i>TUTKIMUKSEN ARVIOINTI</i>	365
32.2	<i>DISKURSSIANALYYSIN MENETELMÄTIETOUDEEN KEHITTÄMINEN</i>	366
	LÄHTEET LUKUUN V	367
	MUUTA SUOSITELTAVAA KIRJALLISUUTTA	370
	HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN V	373

LUKU VI PEHMEÄN SYSTEEMIMETODOLOGIAN PERUSTEET SINGA SANDELIN-BENKÖ & JARI METSÄMUURONEN

33.	SYSTEEMINEN AJATTELU – ERÄS KEINO LÄHESTYÄ TODELLISUUDEN KOMPLEKSISUUTTA	376
33.1	<i>KÄSITYS TODELLISUUDESTA HIERARKKISESTI ORGANISOITUNEENA</i>	378
33.2	<i>TODELLISUUDEN ILMIÖIDEN JA SYSTEEMISTEN MALLIEN YHTEYS</i>	380
33.3	<i>ERILAISIA JÄRJESTELMIÄ</i>	382
34.	PEHMEÄN SYSTEEMIMETODOLOGIAN OMINAISPIIRTEITÄ ... 384	
34.1	<i>INHIMILLISTEN TOIMINTAJÄRJESTELMIEN HAVAINNOINTI</i>	384
34.2	<i>PEHMEÄN SYSTEEMIMETODOLOGIAN YLEISPIIRTEET</i>	385
35.	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	388
35.1	<i>ASKELEET 1. JA 2.: ONGELMATILANTEEN ILMAISU</i>	388
35.2	<i>ASKEL 3: RELEVANTTIEN JÄRJESTELMIEN PERUSMÄÄRITELMÄT</i>	390
35.3	<i>ASKEL 4: KONSEPTUAALISTEN MALLIEN HAHMOTTELU JA TESTAUS</i>	392

35.4. ASKEL 5: LUOTUJEN MALLIEN VERTAILU ONGELMATILANTEESEEN.....	400
35.5. ASKELEET 6 JA 7: MUUTOSEHDOTUKSET JA NIIDEN IMPLEMENTOINTI	403
35.6. LOPUKSI: KONSULTIN MERKITYS TULOKSISSA.....	403
36. PEHMEÄN SYSTEEMIMETODOLOGIAN SOVELLETTAVUUS....	405
LOPUKSI.....	408
LÄHTEET LUKUUN VI.....	409
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN VI.....	412

**LUKU VII JOHDATUS TIETOKONEAVUSTEISEEN LAADULLISEEN
TUTKIMUKSEEN – ESIMERKKINÄ NVIVO 7
PENTTI LUOMA, TIMO P. KARJALAINEN JA KALLE REINIKAINEN**

37. JOHDANTO	416
38. TAUSTAA TIETOKONEAVUSTEISELLE LAADULLISELLE TUTKIMUKSELLE.....	418
38.1 KVALITATIIVISEN JA KVANTITATIIVISEN YHTEYKSIÄ.....	418
38.2 TUTKIJAN TEOREETTISET JA METODOLOGISET LÄHTÖKOHDAT.....	420
38.3 TIETOKONE ANALYYSIN APUNA	422
38.4 ERILAISIA TIETOKONEOHJELMIA LAADULLISEEN TUTKIMUKSEEN.....	425
39. QSR NVIVON KÄYTÖN PERUSTEET	429
39.1 OHJELMISTON HISTORIAA.....	429
39.2 KÄYTTÖÖNOTOSSA HUOMATTAVAA	431
39.3 NVIVON PROJEKTIN KÄYNNISTÄMINEN – TUTKIMUSPROJEKTIN ANALYYSIN VALMISTELU.....	432
39.4 AINEISTOT JA AINEISTOJEN HALLINTA.....	436
39.5 KOODAUS.....	438
39.6 KOODAUSJÄRJESTELMÄHAUT	445
39.7 MUISTIOT JA MATRIISIHAUT	449
40. LAADULLISEN JA MÄÄRÄLLISEN ANALYYSIN YHDISTÄMINEN	453
40.1 MONIMETODIT JA TRIANGULAATION PERIAATTEET.....	453
40.2 LAADULLISEN JA MÄÄRÄLLISEN OTTEEN YHDISTÄMINEN NVIVOLLA....	455
40.3. MIXED METHOD –TUTKIMUKSEN HAASTEITA.....	459
41. TULOSTEN HAVAINNOLLISTAMINEN ELI TEORIAN MALLITUS	460
42. LOPUKSI.....	464
LÄHTEET LUKUUN VII.....	466
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN VII	469

**LUKU VIII PIENTEN AINEISTOJEN TILASTOLLINEN ANALYYSI
JARI METSÄMUURONEN**

43. JOHDANTO	472
<i>PARADIGMAMUUTOS JA ”MÄÄRÄ”</i>	472
<i>JAKSON JÄSENNYYS</i>	474
<i>KÄYTÄNNÖN OHJEITA VASTA-ALKAJALLE MENETELMÄN OPISKELIJALLE</i>	476
44. JOHDATUS PIENTEN AINEISTOJEN TILASTOLLISEEN TESTAAMISEEN	478
44.1 <i>PARAMETRITTOMIEN MENETELMIEN LYHYT HISTORIA</i>	480
44.2 <i>PARAMETRITTOMAT MENETELMÄT IHMISTIETEISSÄ</i>	482
44.3 <i>MENETELMÄN VALINTA</i>	485
44.4 <i>TARKKA TESTI VAI APPROKSIMAATIO?</i>	492
45. YHTEEN OTOKSEEN LIITTYVIÄ TESTEJÄ	495
45.1 <i>BINOMITESTI</i>	496
45.2 <i>KHIIN NELIÖ -YHTEENSOPIVUUSTESTI</i>	509
45.3 <i>KOLMOGOROVIN–SMIRNOVIN YHDEN OTOKSEN TESTI</i>	524
45.4 <i>JÄRJESTYSTESTI (RUNS TEST)</i>	537
46. PARITTAISTEN ELI RIIPPUVIEN OTOSTEN VERTAILEMINEN	549
46.1 <i>MCNEMARIN TESTI</i>	550
46.2 <i>MERKKITESTI</i>	559
46.3 <i>WILCOXONIN MERKKITESTI</i>	568
46.4 <i>FRIEDMANIN TESTI</i>	580
46.5 <i>COCHRANIN Q -TESTI</i>	594
47. RIIPPUMATTOMIEN OTOSTEN VERTAILU	603
47.1 <i>RISTIINTAULUKON ANALYYSI JA TULKINTA</i>	604
47.2 <i>MEDIAANITESTI</i>	624
47.3 <i>KOLMOGOROVIN–SMIRNOVIN KAHDEN OTOKSEN TESTI</i>	632
47.4 <i>WALDIN–WOLFOWITZIN TESTI</i>	641
47.5 <i>MANNIN–WHITNEYN–WILCOXONIN TESTI</i>	653
47.6 <i>KRUSKALIN–WALLISIN TESTI</i>	667
47.7 <i>JONKHEEREN–TERPSTRAN TESTI</i>	680
48. NÄKYMIÄ PARAMETRITTOMIIN YHTEYDEN MITTOIHIN	691
49. NÄKYMIÄ PARAMETRITTOMIIN MONIMUUTTUJAMENETELMIIN	696
LOPUKSI	697
LÄHTEET LUKUUN VIII	698
LIITTEET	702
HENKILÖ- JA ASIAHAKEMISTO LUKUUN VIII	706
LÄHTEET KOKO KIRJAAN	711
ASIA- JA HENKILÖHAKEMISTO KOKO KIRJAAN	735
KIRJOITTAJAT	749